

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 8 de febrer del 1934

SUMARI

S'obre la sessió a un quart de sis i un minut de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia :

Prec del senyor Romeva al senyor Conseller d'Economia i Agricultura, en defensa de les platges de Llevant.

Resposta del senyor Conseller d'Economia i Agricultura.

Rectificació del senyor Romeva.

El senyor Arnau fa un prec igual a l'anterior.

Precs dels senyors Casademunt i Fronjosà al senyor Conseller de Cultura, sobre els llibres de les escoles oficials i publicacions per a infants.

Resposta del senyor Conseller de Cultura als senyors Casademunt i Fronjosà.

Rectificació del senyor Casademunt.

Prec del senyor Arnau al senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social, sobre les tarifes dels odontòlegs.

Discussió del Dictamen de la Comissió Especial sobre diversos articles de la segona part de la Llei municipal de Catalunya.

Presentació del Dictamen pel senyor Arnau, President de la Comissió.

Manifestacions dels senyors Lloret i Ruiz i Ponseti respecte del capítol que fa referència a la municipalització dels serveis.

Resposta del senyor Arnau.

Acabada la discussió de totalitat, comença la de l'articulat.

Article 182. — El senyor Simó i Bofarull exposa punts de vista manifestats en el si de la Comissió que no han trobat ressò en el Dictamen.

El senyor Ruiz i Ponseti explica també el seu criteri en les qüestions tractades pel senyor Simó.

El senyor Arnau recull les manifestacions dels dos oradors precedents.

Resta aprovat l'article.

Article 183. — La Comissió accepta una esmena dels senyors Andreu, Cunillera, Mias i Sauret.

El senyor Casademunt defensa una altra esmena, que signa juntament amb els senyors Sauret, Soler i Bru i Farreres i Duran.

Després d'algunes observacions dels senyors Simó i Bofarull i Ruiz i Ponseti, als quals contesta el

senyor Arnau, és retirada l'esmena pel senyor Casademunt, passant a la Comissió per a aplicar-la en un punt més addient de la Llei.

El senyor Ruiz i Ponseti proposa una variant en l'ordre d'enumeració de serveis que enclou aquest article, acceptant-ho la Comissió i aprovant-se tot seguit l'article en la seva redacció definitiva.

Articles 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193 i 194. — Són aprovats sense discussió. Article 195. — A petició del senyor Arnau, torna l'article a la Comissió.

Se suspèn el debat.

En raó d'haver de reunir-se les Comissions parlamentàries, s'acorda aixecar la sessió.

Ordre del dia per a la sessió de divendres.

S'aixeca la sessió a dos quarts de vuit de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i setze minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Consellers de Finances, de Cultura i d'Economia i Agricultura.

Es llegeix i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Per la defensa de les platges de Llevant

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: He demanat la paraula per a adreçar un prec al senyor Conseller d'Economia i Agricultura per un afer que em penso que si bé no afecta a la seva competència directa, per les limitacions que hi han encara en matèria del traspàs de serveis i en referència al problema a què em refereixo, almenys ell és la persona més autoritzada per a iniciar les gestions, siguin aquestes les que hagin d'ésser, i que jo crec indispensables per a realitzar una obra urgentíssima com és la defensa de les nostres platges, singularment la defensa de la platja de Llevant.

Des del Tordera fins a Barcelona hi ha un tros de platja que d'una manera contínua veu disminuir el seu contingent de sorra. A cada embestida d'un temporal va quedant més reduïda, fins al punt de què en alguns indrets ha desaparegut del tot; des de llavors, els temporals ja no s'emporten solament la platja, sinó que s'emporten les terres, les construccions, la via del ferrocarril, i amenaça en endur-se'n part de les construccions dels pobles.

Es llarga la llista de les destroces que fan els temporals en aquesta platja. La indústria pesquera ha anat minvant d'una manera considerable i ha portat la misèria a moltes llars pescadores a causa d'això. L'ornat d'alguns pobles, allò que li donava un valor turístic, ha estat minvat també d'una manera considerable. Ara mateix, de resultes dels darrers temporals, ha desaparegut d'un d'aquests pobles una pineda de més d'un centenar d'arbres que hi havia prop de la mar i s'ha des troçat un tros de via ferrada. A Barcelona mateix,

fins l'indret on hi ha el Club de Natació, la platja també va desapareixent i Barcelona s'està quedant — tot i tenint-ne ja ben poca — sense platja.

Es això una cosa que afecta a un sens fi d'interessos que tots tenim l'obligació de defensar, que afecte la vida de gent digna d'estima i de protecció com són els que es dediquen a la dura professió de pescadors, que afecta a la riquesa general del nostre turisme, que afecta a la vida de tots aquests Municipis dels pobles que estan vora la mar i fins i tot afecta els interessos de la ciutat de Barcelona.

Hi ha, no diré una política, sinó més bé una absència absoluta de política de protecció de les platges; hi ha un abandonament absolut per part de tots aquells que podrien intervenir en tot aquest afer davant d'aquests fets, que jo no vinc a descobrir aquí, perquè els coneix tothom, però he cregut que era una obligació, no precisament meua, sinó de qualsevol Diputat que hagués volgut fer-ho, el portar l'assumpte a aquest Parlament, perquè és hora que ja que tenim un Govern, ja que tenim un Parlament i ja que tenim uns organismes que per definició han d'ésser defensors de les nostres coses, siguin ells els que se'n facin ressò i els que puguin demanar, els que puguin excitar allà on sigui el zel d'aquells que d'una manera mancomunada puguin resoldre aquest problema.

Es fan extraccions de sorra que acaben de fer malbé aquestes platges i d'agreuja el problema. Hi hauria d'haver una contenció, hi hauria d'haver un règim preventiu o prohibitiu d'aquestes extraccions, però es necessitaria també una política d'acció positiva, es necessitarien unes obres de defensa, que jo no sé quines han d'ésser ni estic capacitat per a saber-ho, però els tècnics són els cridats a formular-les.

Jo tinc entès que damunt les platges, en el règim de platges, intervé el ram militar i poden tenir-hi influència els Ajuntaments i també hi té una certa intervenció la Companyia de Ferrocarrils, perquè gairebé tot el traçat de la línia del Litoral passa per aquestes platges i d'una o altra forma n'ha de tenir cura la Generalitat.

Jo desitjaria pregar al senyor Conseller d'Economia i Agricultura que es fes càrrec de la gravetat d'aquest problema i que ell en fes un estudi i, si ho creu necessari, el faci tot el Govern de la Generalitat, per tal de veure quina forma d'actuació es pot

promoure per a evitar que per descuit de tots, per deixadesa de tots, no arribem un dia a trobar-nos en què una de les coses més belles de Catalunya, com és la platja de Llevant, arribi a desaparèixer i llavors es posi en perill la vida dels pobles que hi estan a prop.

El Sr. CONSELLER d'Economia i Agricultura: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller d'Economia i Agricultura.

El Sr. CONSELLER d'Economia i Agricultura: Senyors Diputats: El problema que acaba de plantejar el senyor Romeva és d'una extrema importància i ve preocupant d'una manera constant el Govern de la Generalitat. Dissortadament, els nostres desigs de treball i la nostra preocupació per a solucionar el problema es troben en aquest cas continguts per la qüestió legal, per l'aspecte legal del mateix problema. Sap el senyor Romeva que en règim de platges les facultats estatutàries són nul·les. Aquesta situació crea al Govern de la Generalitat una acció difícil que trava les seves pròpies iniciatives. Hi ha en aquest problema dos aspectes importants a considerar: un és el de les obres de defensa que puguin salvar les platges de Llevant dels desastres naturals, i l'altre és l'obra d'extracció de sorres que també pot contribuir a modificar o a perjudicar l'estabilitat d'aquestes platges. En un cas i en l'altre, és possible que hi pugui haver una petita acció de la Generalitat; però, sempre, és acció que no correspondria a aquest Conseller sinó al Conseller d'Obres Públiques, en l'aspecte portuari, i al Conseller de Governació, com a substitut dels antics Governadors civils de Catalunya. Sap el senyor Romeva que per l'extracció de sorres de les platges s'ha de sol·licitar permís al Ministeri de Marina del Govern Central; sap també que abans de concedir permisos d'extracció de sorres cal que el funcionari responsable sol·liciti l'opinió dels Governadors civils i del Municipi. Com que el Conseller de Governació és el substitut legal dels antics Governadors, és possible que per aquesta petita esclatxa el Govern de la Generalitat pugui intervenir d'una manera més o menys eficaç en la regulació del règim d'extracció de sorres. En quant a l'altre aspecte, de construcció d'obres de defensa o formular un pla general de construcció de defenses que puguin salvar totes les platges del Llevant català, naturalment que el Govern de Catalunya hi farà tot allò que bonament pugui dintre de les pròpies facultats i mitjans per a poder contribuir a aquesta solució. En qualsevol cas, l'indiscutible, senyor Romeva, és que aquest problema que l'ha preocupat tan justificadament, és també una preocupació constant del Govern de Catalunya, i que nosaltres farem sempre i en cada cas tots els esforços que siguin necessaris per a contribuir d'una manera eficient a la seva solució.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Jo he d'agrair al senyor Conseller d'Economia i Agricultura aquestes manifestacions i l'afecte amb què ha acollit aquest prec meu. Jo comprenc totes aquestes dificultats que el senyor Conseller acaba d'exposar; comprenc també que hi ha una part, que és la que ell ha exposat, d'actuació possiblement immediata, que és la que es pot efectuar

mitjançant els nostres organismes propis dels Municipis locals i del Conseller de Governació. Jo crec que seria una cosa molt interessant i molt convenient que la Generalitat prengués la iniciativa d'excitar el zel d'aquests Municipis a unir-se, si és que això és possible, en una acció comuna que assegurés entre ells el compromís de no donar amb excessiva facilitat — jo potser arribaria a dir de no donar en cap cas — aquells informes i aquelles facilitats que són les que després han de servir de base al ram encarregat d'aquests serveis per a concedir els permisos. Perquè jo em penso que el que passa usualment és que aquestes concessions de permisos per l'extracció de sorra s'efectuen sense que pròpiament la informació dels Ajuntaments, quan existeix, passi d'ésser una cosa formulària. Això pot no ésser cap cosa per la qual haguem d'exigir una responsabilitat; pot ésser una inèrcia, pot ésser aquella imprevisió natural de tothom que no es recorda del mal fins que el té al damunt; però potser seria convenient que nosaltres, des dels llocs més autoritzats del Govern de Catalunya, impulséssim aquesta acció dels Ajuntaments, els infonguéssim una consciència d'aquest perill, que avui dia seria molt fàcil — perquè em penso que, desgraciadament, molts d'ells estan experimentant les conseqüències — i fins i tot s'arribés a promoure, que seria fàcil, per aquest camí, un moviment d'opinió pública, que forçosament hauria de servir de molt al Govern de Catalunya, perquè, mitjançant el seu President i mitjançant el Conseller a qui correspongués, s'entaulessin aquelles reclamacions i aquelles gestions que es poguessin fer perquè aquelles autoritats de l'Estat espanyol que avui dia tenen l'alta facultat de decisió sobre aquestes qüestions, no fessin servir aquesta facultat perquè Catalunya tingués una part tan important del seu territori sotmesa a un estat de completa indefensió. Jo crec que hi ha, per a aquesta gestió, àdhuc per damunt de Lleis, per damunt de totes les coses estipulades i escrites en els papers i en les decisions dels Parlaments, hi ha una raó de caràcter moral que avalaria totes les gestions que es fessin en aquest sentit i que faria impossible que, sense fer un abandonament gairebé de sentiments humanitaris, aquells que tenen l'autoritat en aquell ram, es neguessin a donar les facilitats necessàries perquè l'obra fos realitzada.

El Sr. ARNAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Arnau.

El Sr. ARNAU: Havia demanat la paraula per un prec estretament relacionat amb el que acaba de fer el senyor Romeva, el qual té una importància extraordinària; i com que jo he viscut de prop aquesta qüestió de les arenes i els perills que representa l'extracció de sorres per aquests pobles de prop del mar, sobretot de la part que va de Badalona fins a Malgrat, jo he de dir que quan el Consorci del Port Franc de Barcelona va sol·licitar la concessió, per cinquanta anys, per poder extreure sorres amb dragues a una distància de dintre del mar, tots aquests pobles de la costa es varen unir i varen fer una acció comuna per veure si ho podien dificultar, en el sentit de què no s'arribés a portar a terme aquesta concessió fins que hi hagués el convenciment palpable, fins que hi hagués la seguretat absoluta, que aquest dragatge no havia de perjudicar les nostres platges.

La ciutat de Barcelona, per necessitats d'edifica-

ció, havia anat extraient la sorra de les platges de prop de la ciutat, i aquesta extracció de sorres ja s'ha demostrat, fins a l'evidència, que ha fet un dany enorme a aquestes platges; i per això, veient que no es podia continuar per aquest camí, perquè aquestes platges haurien continuat molt endintre de la terra, va ésser que es va demanar aquesta concessió per cinquanta anys d'aquest dragatge. Els Municipis hi varen fer una oposició aferrissada, però no varen poder sortir amb la seva, i aquesta concessió s'ha donat. No sabem després els resultats que portarà.

Respecte a les altres poblacions de què parlava el senyor Romeva, sobretot en les poblacions que són fora de Barcelona, aquesta extracció de sorres sembla que és una cosa molt relativa. El que hi ha és que aquests moviments del mar ja fa una colla d'anys que van menjant les nostres platges; i precisament a Arenys de Mar — són a les poblacions d'arrop d'Arenys de Mar on s'han produït més desgràcies en aquests temps —, és atribuït a la punta del port, i això fa que tant per un costat com per l'altre la mar vagi excavant les arenes de les platges i arribi a les poblacions, i sort, podem dir, que hi ha la via del tren, sinó molts d'aquests pobles es veurien completament amenaçats, ja que és la Companyia del Ferrocarril la que s'ha de preocupar de defensar les vies, amb el qual, indirectament defensa els pobles. Jo crec que aquest és un problema importantíssim, perquè quan els Municipis es varen reunir, llurs representants no vàrem pas posar cap mena d'obstacle a què les necessitats de Barcelona, respecte a l'edificació, no poguessin ésser satisfetes, però no que fossin satisfetes a costa de les nostres platges; que potser hi hauria moltes maneres de poder treure sorra, ja sigui dels rius, en els quals n'hi ha en gran quantitat, o anant a cercar la manera de què no haguessin de sortir-ne perjudicades les nostres platges. Per això jo també uneixo aquest prec meu, encara que sigui en altre sentit, al del senyor Romeva, per a demanar que per part del Govern de la Generalitat hi hagi tota la cura possible per a mirar la defensa d'aquestes nostres platges, ja que altrament dintre de poc els nostres pobles es veuran amenaçats i arribarem al cas de què ni la via, ni la Companyia del tren, seran suficients per a poder-los defensar.

Els llibres de les escoles oficials i publicacions per a infants

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: Senyors Diputats: He demanat la paraula per a dirigir un prec al senyor Conseller de Cultura referent a la literatura que avui arriba a mans dels infants. A les escoles, generalment, hi ha una penúria de llibres; els llibres en català que avui arriben als infants generalment són traduccions mal fetes del castellà. Els llibres de lectura per infants són també, generalment, pèssims i tenen per damunt de tot un defecte: poden ésser en català, àdhuc, alguns d'ells, en bon català, però quasi sempre tots atempten absolutament el laïcisme; tots els llibres que arriben a l'escola, en una plana o en altra, hi ha qüestions de doctrina i altres qüestions similars. Ja és hora que a Catalu-

nya ens preocupem d'una manera seriosa de la literatura que arriba als infants, no solament als efectes de què els llibres de lectura siguin llibres de bona literatura catalana, sinó al mateix temps que siguin llibres fonament laicistes, per tal que l'infant creixi amb un esperit lliure i que sigui després ell mateix el que es faci en doctrina la seva posició i que ell mateix, en doctrina, s'edifiqui el seu temple. A més, dels llibres que arriben a les escoles n'hi ha alguns de molt ben editats i molt ben fets, i em plau remarcar-ho aquí — però que també tenen el defecte que indicava de la manca de laïcisme —, que són els llibres de la «Protectora de l'Ensenyança Catalana», però són llibres cars; molt ben fets, molt ben editats, pedagògicament bells, són per als infants, i moltes vegades no hi poden arribar; hi ha escoles, segons on els suministren aquests llibres, segons altres circumstàncies, que no poden adquirir-los, i es troben els infants que per a poguer tenir un llibre de lectura de qualsevulla branca de les que s'estudien en les escoles, tenen un llibret dolent i de mala presentació que no diu res a favor de l'afició a l'art, ja que als infants se'ls hauria de despertar el gust artístic i això no pot fer-se amb els llibres de mala enquadernació, de gravats pèssims i de lletra dolentíssima. Al mateix temps, una altra de les coses que fa molt de mal als infants és que dels periòdics per a ells que corren per Catalunya — fixe-us-hi bé —, en trobareu ben pocs en català; si algun en trobeu, el trobareu amb esperit sectari, i a la majoria dels infants els trobareu amb el «T. B. O.» o amb altres fascicles, d'aquests petits, dolents, pèssims, de mal gust, que fa que en els nostres infants no pugui arribar a despertar-se aquell gust i aquella afició de què parlàvem, com se'ls despertaria si trobessin revistes adequades per a ells i no es veiessin reduïts a haver de recórrer a aquelles revistes que els agraden més perquè són més còmiques, però que en canvi no són en la nostra llengua i, a més, estan mal editades, perquè així resulten més baratetes, com també per la major difusió de la literatura castellana; i els infants es troben privats de literatura edificant i de bon gust artístic, que hem de despertar en l'infància en llurs primers passos.

El Sr. FRONJOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Suposo que és per fer un prec relacionat amb l'anterior.

El Sr. FRONJOSA: Agraeixo al senyor President que hagi tingut l'amabilitat de concedir-me la paraula, sense abans haver-li anunciat, en ocasió d'aprofitar la circumstància que el senyor Casademunt fa un prec al senyor Conseller de Cultura perquè intervingui prop dels llibres que se subministren als infants en les escoles primàries. Jo voldria fer-li una indicació sobre certa mena de llibres que circulen en les escoles que estan sota la jurisdicció directa del senyor Conseller de Cultura. Vaig a referir-me als llibres, alguns dels llibres que fan servir, que utilitzen i que aconsellen els professors, o la direcció, o qui sigui, de l'Escola del Treball; s'aconsella als alumnes que els adquireixen per l'estudi de les assignatures respectives. A l'Escola del Treball s'hi ensenya, com és natural, Economia política. Aquest llibre d'Economia diu, no res menys, que «l'Economia és una ciència d'inspiració divina», i seguint per aquest camí diu que l'Economia política és una ciència creada pel catolicisme; va ésser el catolicisme, amb

les seves innovacions en la societat, que va dir-ne i descobrir-ne la seva existència; va seguint per aquest camí i fa l'afirmació següent: que el Papa Lleó XIII, és el Papa dels treballadors. Jo dono tot el valor i tinc tots els respectes per aquell home de l'Església catòlica, que, distingint-se d'una manera agradable de la major part dels Papes de l'Església catòlica, que s'havien distingit principalment pels escàndols que havien proporcionat espectacularment, va veure que el seu magisteri tenia una cosa més alta, més enlairada, i es va donar compte que al món hi havia gent que sofria, cosa que es veu que per algun d'ells havia passat desapercebuda. Però, és clar, de reconèixer això, de reconèixer que Lleó XIII es va donar compte que al món hi havia treballadors i esclaus sotmesos a la voluntat d'una altra mena d'hommes i al salari esclavitzador i embrutidor, a dir que Lleó XIII és el Papa dels treballadors, hi ha molt, a no ésser que es referís als del Sindicat Lliure o els dels Sindicats catòlics o a tota aquesta fauna que serveix per a desviar les ànsies emancipadores del proletariat; però d'aquests treballadors que no agraïm res del que obtenim de la societat actual, perquè sabem que encara ens queden una pila de coses per a reivindicar que ens són robades i usurpades, hi ha una diferència enorme.

I, finalment, per a demostrar la tendència sospitosa d'aquest famós llibre d'Economia política, que no és tan modest com això, perquè el llibreter en fa pagar 11 pessetes, que ja comprendreu que a un manyà, a un guixaire, a un paleta, per 11 pessetes se li ha de donar quelcom que valgui més que això, resulta que en aquest llibre d'Economia política es desconeix l'existència de Carl Marx. No anomeno pas a Carl Marx perquè sigui jo, per damunt de les tendències revisionistes de les seves teories, un adicte absolut de Carl Marx, però hem de convenir, per diferències que tinguem d'opinions, que en matèria econòmica no es pot dir avui que una persona sàpiga res d'Economia si no ha passat els seus ulls per un fascicle, per elemental que sigui, de Carl Marx. És evident que no és un llibre que valgui la pena d'ésser considerat en matèria d'Economia política, quan no esmenta l'existència d'aquest home que en el món ha sentat uns principis que tots els economistes que serveixen de sustentacle a la societat burgesa no han pogut encara proporcionar unes raons iguals i contràries per a combatre'l; per tant, jo diria que no és possible parlar d'Economia, almenys en els temps d'avui, sense consignar, d'una manera clara, quins eren els principis fonamentals de l'economia marxista, i ja comprendreu que estimo com a doblement nociu i perjudicial a la mentalitat de les classes treballadores aquest llibre d'Economia que no menciona Marx, i que diu, per exemple, que l'Economia és una ciència d'inspiració divina. Jo no sé quina intervenció va tenir Déu en aquestes coses. I res més.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Per a contestar els dos precs que em fan els meus estimats amics. Començant pel de l'amic Fronjosà, he de dir-li que estava assabentat ja de què existia aquest llibre.

Avui, precisament — no és que jo vulgui inspirar-me en una de les frases que ell alludia del llibre —, però diria que resulta providencial que jo, sense saber que l'amic Fronjosà m'havia de parlar d'aquest llibre, l'hagi portat per casualitat a la Cambra. I he pogut veure que, veritablement, hi ha coses que el bon judici del professor d'Economia l'hauria hagut d'inspirar i de convèncer de què és un tort que fa als alumnes i que jo crec que fa a la ciència de l'Economia, de tenir un llibre de text com aquest. En veure'l materialment sobre el banc, l'amic Fronjosà es farà càrrec de quin és l'intent d'aquest Conseller sobre aquest punt particular.

I en quant al que m'ha dit el meu estimat amic senyor Casademunt, he de dir-li que jo també crec urgentíssim resoldre el problema de la literatura infantil. És un dels problemes que a mi, personalment, sempre m'ha apassionat, com sab l'amic Casademunt. I crec que és d'urgència resoldre'l, perquè la literatura que es dona als infants sempre he cregut que ha d'ésser la millor literatura que s'escriu en un poble.

Aquí a Catalunya, com en altres països molt més avançats sovint es parla dels infants, del respecte que s'ha de tenir a l'infant, de la cura amb què se l'ha de tractar, i s'han de tractar les coses que van a les seves mans, per gran influència que tenen en ell en aquella edat tendra en què la més petita cosa deixa vestigi damunt del seu enteniment. Aquí com en molts llocs, es parla molt d'això, però jo he de dir, amb pena, que tant aquí com fora d'aquí, salvant excepcions que són les menys, es resol malament el problema d'aquest de la literatura dels infants. I això passa, no únicament a Catalunya, sinó inclús en països tan avançats com França i el més avançat encara en sentit de cultura, com és Bèlgica. Jo he tingut ocasió de veure els llibres que van a mans dels infants i m'he sentit veritablement escandalitzat. I és que ocorre una cosa — i jo no voldria ara aprofitar-me del lloc que em proporciona el meu càrrec per a ferir excessivament a certs autors que hi han en el nostre i altres països als quals em referia — ocorre, deia, una cosa, i que no deixa d'ésser curiosa, simptomàtica i lamentable. Generalment els autors que es posen a escriure per als infants — no tots, deixeu-me fer algunes excepcions honorabilíssimes i que cadascú se l'atribueixi, i així no disgustaré a tanta gent — no sembla sinó que no es posin a escriure per als infants fins que han fracassat escrivint per als grans. I no és això. L'infant és una cosa tan delicada a tractar que els literats que hagin d'escriure per als infants, quan tinguin mitjans per a poder-ho fer, la Generalitat els escollirà dels millors que escriguin per als grans. És un espectacle lamentable el que s'està donant a Catalunya respecte a les lectures per a infants, a periòdics dels infants, al teatre dels infants, i al cine per als infants, que no sembla sinó que els infants siguin una cosa menyspreable, que no tinguin gust, i que per a ells, qualsevol mercaderia per averiada que estigui moralment o pedagògicament, els hi hagi d'anar bé.

No; l'infant està en un moment en què precisament hi ha vegades que un dibuix, un petit dibuix mal fet pot tenir una influència formidable

sobre la formació del gust d'aquell infant en el sentit estètic. I això que dic ara del dibuix podria dir-ho de les coses morals, de les veritats que es tractin, del to que es prengui en la literatura. A Catalunya sembla que quan hagin de parlar als infants, els autors que volen escriure per a ells s'abaixin tant cap als infants, que no sols la literatura que produeixen no ajuda a pujar una mica més els nois del pla de coneixements en què estaven, sinó que sembla que encara els abaixin més. Això, per a fer-ho veure amb una imatge, diria que és semblant al cas d'aquelles mares, que amb tota la bona intenció del món quan parlen amb els infants els hi diuen malament com ells aquelles paraules que els nens encara no han après. Es creuen que els infants així aprenen millor, i el que passa és que a aquell infant, usant aquests procediments, se l'obliga a aprendre dos llenguatges: el llenguatge veritable i aquell llenguatge fals que fa molta gràcia als pares, però que als pobres infants els reté en un retràs enorme.

Tocava l'amic Casademunt un altre punt que em plau comentar aquí, i és el que es referia a les coses còmiques. Aquí a Catalunya hem tingut la desgràcia de què tots els autors que es dediquen a coses d'infants sembla que s'hagin convertit en els clowns de la infància. I que no s'ofenguin els clowns, perquè jo crec que si fessin el clown bé, un clown graciós i gentil, pot tenir i té sobre l'infant una eficàcia enorme, una eficàcia d'agilitat espiritual, de gràcia, d'alegria, de bon humor. Però no; és que són clowns de la pitjor condició. Si aneu al teatre d'infants que ordinàriament es fa a Catalunya, sentireu que en boca dels personatges s'hi posen certes expressions que vénen a ésser renecs disfressats; que es presenten personatges tartamuts per a fer riure a les criatures i fan gràcies exagerades, davant les quals jo he pogut constatar com reaccionen. Quan exercia la meua professió a la Protecció de la Infància i altres institucions de l'Ajuntament de Barcelona, a l'endemà d'haver anat les criatures a veure una obra d'aquestes de teatre d'infants, resultava que l'únic què feien eren coses de clown de mal gust. I precisament en aquesta edat de l'infant, quan es troben en el moment del traspàs de la infància a l'adolescència, tots els que hem tractat infants ho sabem prou bé, hi tenen una gran propensió a fer aquestes coses. És un moment perillosíssim que s'ha de vigilar, perquè depèn d'aquest moment que aquell noi el dia de demà sigui un home seriós i no una mena de plaga que es pren totes les coses en broma.

(Entra l'honorable senyor President de la Generalitat.)

Em plau dir totes aquestes coses per a fixar en aquest moment quina és la idea que tenim nosaltres de la literatura per a infants. Jo crec que el que escriu per als infants, no s'ha d'abaixar del tot al pla de l'infant, sinó que s'ha de situar sempre al menys un esglaó més alt, i aleshores a l'infant, per a això hi ha el mestre, el mestre l'ajuda i si posseïa com a cinc de coneixements, després d'haver llegit aquella literatura almenys en posseeixi, si més no, com a sis; que ja hagi pujat una miqueta del nivell intel·lectual en què es trobava.

Jo crec que aquest hauria d'ésser el criteri que haurien de seguir tots els literats per a infants. Sortosament ara a l'estranger ja hi ha una reacció en aquest sentit. No del tot, perquè, com deia, encara hi veieu llibres de molt mal gust, editats per als infants, però hi ha casos, per exemple el de Maurois a França, per no citar-ne més, que ja és un escriptor de primera fila, que s'ha començat a preocupar de la literatura dels infants. I aleshores sí que d'aquesta literatura i d'aquestes obres, que ja són una literatura bona, l'infant en treu un profit i no li passa com als de casa nostra.

Em direu, doncs, per què no ho feu? Quelcom s'ha fet en aquest sentit, i si no hem fet més és per manca de mitjans econòmics, i encara per una altra cosa, per aquell Consell que jo us deia que encara no existia i que des d'ahir existeix, gràcies al qual, si reeixim en les nostres idees, podrem intervenir la escola primària de l'Estat i fer la tria de tots els llibres de literatura d'infants que hagin d'entrar a les nostres escoles. Però, ja de cop quan vam crear el Consell, vam crear un Comitè que s'havia de preocupar de tots els textos dedicats als infants. Textos dels quals en falten molts a Catalunya. Si tinguessin tot l'ensenyament en català hauríem d'anar urgentment a la publicació d'una sèrie de llibres que manquen per a les escoles. Però així i tot vam fer un Comitè que es reservà el dret de posar el vet a totes aquelles coses que no tinguessin un bon sentit pedagògic, ja sigui moralment, ja estèticament, ja en l'aspecte que fos. Comitè que no ha pogut encara exercir totes les seves funcions, perquè tampoc tenia el dret d'intervenir en l'escola primària. Però jo prometo al meu estimat amic Casademunt que ara que hi haurà aquest Comitè constituït, gràcies al qual podrem intervenir l'escola, jo demanaré amb una gran urgència que el Comitè que ha d'entendre i que ha de jutjar els llibres escrits de cara als infants, es cuidi bé que tinguin totes aquestes condicions que hem alludit.

I el mateix que diem de la literatura, diem de la música, perquè també passa el mateix. El que s'anomena «música infantil» al nostre país, és una cosa que dóna un mal concepte, no solament de la música, sinó també de les lletres que s'escollitzen per a cantar a les escoles. Lletres sentimentals, què dic sentimentals!, lletres i música sensibles que per a res contribueixen a la formació del sentiment, en el bon sentit noble de la paraula, sinó que purament farien i fan dels nostres infants unes criatures excessivament sensibles que el dia de demà es ressentiran d'aquesta formació que se'ls dóna en aquest sentit a l'escola.

Ja no cal dir tampoc, que també, fidels a la Constitució, ens hem de preocupar, no sols d'aquest aspecte de l'estètica i de la pedagogia, sinó també de què no hi hagi coses que puguin estar en contradicció amb allò que mana la Constitució.

Agraeixo a l'amic Casademunt que m'hagi donat pretext d'haver pogut dir aquí, encara que sigui d'una manera sintètica, tot el que creu el Govern actual de Catalunya que s'ha de fer per a la literatura dels infants. I espero que la Cambra ens ajudarà a trobar aquelles resolucions que facin que la Generalitat de Catalunya tingui mitjans per a rea-

litzar el que és l'ideal del Govern referent a la literatura, a la música, al teatre, al cinema i a tota la producció d'art destinada als infants.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: Senyors Diputats: M'aixeco, no solament per agrair les paraules del senyor Conseller, sinó per a congratular-me que hagi pogut pronunciar aquest bell discurs que acaba de pronunciar en pro de la literatura per als infants, i haver pogut conèixer jo la intenció del Govern envers els infants, envers llur educació, envers llur instrucció.

Em satisfà sentir de boca del senyor Conseller de Cultura com ell pensa, i d'una tan bella i profunda manera, no solament dels llibres que arriben a les mans dels infants, sinó també del teatre per a infants, del cinema per a infants i de la música que arriba als infants. Jo em congratulo, doncs, senyors Diputats, d'haver oït aquestes belles paraules, i de conèixer les bones intencions del Govern de Catalunya envers la nostra infància, envers els homes del demà.

Sobre les tarifes dels odontòlegs

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Arnaú.

El Sr. ARNAU: Era per a dirigir un prec al senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social, però, a manca d'ell, jo pregaria a la presidència que li volgués trametre.

I és que el Decret del senyor Conseller de Sanitat referent a l'estatut i al reglament del Col·legi d'Odontòlegs de Catalunya, en l'art. 30 diu textualment: «Acceptar les tarifes mínimes acordades pel Col·legi perquè no siguin rebaixades.»

Això, al meu entendre, marca un perill, i aquest era precisament un perill que ja preveia l'estatut i reglament del Col·legi Oficial d'Odontòlegs de Catalunya, del 27 de maig del 1930, que deia així: «Els honoraris dels odontòlegs no estaran subjectes a tarifa, però quan siguin impugnats per excessius, les Junes de Govern, atenen-se al que disposa l'article 4.º, podran fer la seva taxació, oïnt prèviament l'interessat. Igualment les Junes podran requerir i fins corregir disciplinàriament, segons els casos, a aquells col·legiats que actuïn públicament oferint llurs serveis per remuneracions que, atès el lloc, índole del treball i altres circumstàncies concurrents, donin motiu a què es deprimeixi el decòrum professional. En tot cas es respectaran aquelles iniciatives que responguin evidentment a un esperit de veritable protecció a les classes necessitades.»

Com diu, aquest reglament de l'any 30 ja preveia que es pogués anar a defensar les classes necessitades, perquè no es poguessin mai aplicar aquestes tarifes mínimes.

Jo, per tant, prego al senyor President que vulgui trametre aquest prec al senyor Conseller, i no dubto que serà atès com és una necessitat del nostre poble.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà el prec del senyor Arnaú al Conseller respectiu.

Discussió del dictamen de la Comissió Especial sobre diversos articles de la segona part de la Llei Municipal de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ARNAU: Senyors Diputats. Avui presentem a la consideració de la Cambra dos títols de la Llei municipal. Una vegada més ens hem de doldre que no haguem pogut presentar la Llei conjuntament, però les presses de la necessitat municipal de Catalunya han fet que la Comissió hagi hagut d'anar presentant aquesta Llei fragmentàriament.

Avui posem a la consideració de la Cambra un capítol importantíssim, i és el que es refereix a la municipalització. La municipalització a la nostra terra no té l'extensió ni les proporcions que ha arribat a adquirir, sobretot en els països més avançats d'Europa. Aquí, a la nostra terra, se n'han fet molt poques proves. A tots els països d'Europa, i sobre tot els països nòrdics, la municipalització ha arribat ja a uns extrems molt considerables. Moltes coses que avui a nosaltres ens fan considerar que no són municipalitzables, en aquells països ja és corrent la municipalització. Aquí a la nostra terra, hem vist municipalitzar el servei d'aigües per diversos Ajuntaments; i jo recorde, anant a la ciutat de Tarragona, de la manera que han portat aquest servei, i de la manera com el poble l'ha rebut; i he vist a la ciutat de Lleida, fer un esforç enorme per a municipalitzar el servei d'aigües i dotar a la població d'una quantitat enorme d'aigües per cada habitant. Aquesta municipalització del servei d'aigües s'està realitzant en moltes poblacions de Catalunya, però gairebé podríem dir que fins ara la municipalització s'ha extès tan sols al servei de les aigües; i la llum s'ha municipalitzat en ben poques poblacions. Però la Comissió té confiança en què per la manera com nosaltres presentem en aquest dictamen la municipalització, en un sentit que li dona un abast extraordinari i obre les portes als Municipis perquè puguin realitzar-la en tota llibertat d'acció, palesant-se que la vida municipal es fa més puixant cada dia, com els Ajuntaments es preocupen del benestar dels pobles, nosaltres tenim una confiança absoluta, dic, en què amb aquestes portes que obrirà aquesta Llei, la municipalització s'anirà produint, anirà augmentant; i com que sols cal que es vegi que algunes poblacions les realitzen perquè l'exemple s'extengui, nosaltres creiem que en el curs de breus anys, aquest període de municipalització ja haurà assolit un triomf bastant definitiu.

Nosaltres, la Comissió, ha separat del capítol de municipalització de serveis, el que entenem que eren serveis obligatoris dels municipis; i hem posat un capítol tercer, al qual li afegim la contractació municipal, que se'n diu: «Serveis municipals obligatoris, susceptibles de contractació», perquè nosaltres entenem que el vertader sentit de la municipalització és l'acció i efecte d'extendre l'activitat social dels Municipis, incluint entre les seves funcions, determinats serveis que suposen altres tantes manifestacions de la indústria i que fins els temps actuals, per regla general, no foren de la seva incumbència. Aquest és el sentit

que ha inspirat a la Comissió per a separar el que eren serveis municipals obligatoris susceptibles de contractació, del títol «Municipalització de Serveis».

A Catalunya hi ha hagut alguna població que des de data molt llunyana ha tingut municipalitzat serveis; i aquest propòsit citarem un exemple, el de Vilassar de Dalt, que crec que ja en el segle XVIII tenia municipalitzada la venda de carns; i aquesta venda de carns produïa al Municipi els recursos per a cobrir la meitat del pressupost. I aquesta municipalització s'ha perdut des de fa poc temps, d'una manera que el mateix poble avui ho plany, per motiu de què es va acordar suplir aquests ingressos que representava la municipalització de la venda de la carn amb un repartiment general; però avui el poble paga les conseqüències, perquè veu que aquella municipalització d'una cosa tan simple com era la venda de la carn, no troba la manera de substituir-la.

Per això nosaltres, en posar aquesta part de municipalització, hem donat un criteri més ample al Projecte de Llei, perquè hem dit que els Ajuntaments poden realitzar la municipalització per administració directa. Aquesta administració directa sabem els perills que pot comportar, sobretot pel pensament d'homes apocats que els fa una por extraordinària el que fa referència a municipalització; però nosaltres sabem i ho hem vist en el terreny de la pràctica, que amb la major llibertat i major responsabilitat que mai, els Ajuntaments han tingut aquest sentit de responsabilitat tan directe quan han estat lliures. Això ho veiem en la pràctica, avui, en molts i molts casos, en la manera com s'administren molts Municipis, en la manera com es realitzen unes obres que semblava impossible que es poguessin realitzar, en la manera com es tenen les qüestions d'higiene i ensenyament, i sobretot el que sigui urbanisme, en la manera d'atendre les necessitats d'assistència social, i àdhuc en casos d'atur forçós; això és prova palesa de què els pobles se senten vinculats amb el Municipi. I avui és el poble, també, que sent aquesta municipalització. I aquesta participació en la vida municipal d'una manera tan directa fa que els representants dels Ajuntaments tinguin aquest sentit de responsabilitat davant del poble i hagin d'actuar de conformitat amb les necessitats del poble. I a nosaltres això ens dona una garantia de què als Ajuntaments se'ls ha d'obrir les portes perquè puguin realitzar una acció eficaç i positiva. I amb aquest criteri, ha estat que nosaltres hem posat que els Ajuntaments podien fer la municipalització de tots els serveis que s'especificuen aquí per administració directa o per administració autònoma, o per totes les altres formes d'administració que assenyala la Llei. Jo crec que els Ajuntaments, per la manera com senten avui aquestes preocupacions, no se'ls ha de lligar per a res i se'ls han d'obrir totes les portes per tal que actuïn segons les necessitats del poble.

I avui discutim aquesta Llei Municipal que ha de venir després acompanyada de la Llei de Finances Locals; i en ordre a Finances Locals també s'ha de tenir aquest criteri ample i s'han d'obrir als Municipis les possibilitats perquè es puguin desenvolupar, perquè no ha de fer por que la porta que se'ls obri sigui gran, perquè els Municipis adoptaran tan sols

les coses que s'avinguin a les modalitats de cada població.

Precisament, en parlar de la Llei Municipal, jo no puc menys de referir-me al que ja en aquesta Cambra ens hem referit diverses vegades, o sigui a l'absència de la Minoria de Lliga Catalana; aquesta absència, que no sols ha estat condemnada per la Cambra, sinó que podem dir que ha estat condemnada pels seus propis electors, perquè per cartes que ens han arribat a nosaltres sobre les qüestions que es debaten en el Parlament, aquesta condemna és manifesta, ja que el poble quan vota els seus representants vol que la seva representació vagi a ocupar el lloc que li pertoca. I jo, referint-me a aquest punt, precisament, vull remarcar la cordialitat que ha regnat sempre en la Comissió de Llei Municipal; la manera com han estat tractades les coses, són un motiu ben poderós per a comprendre que dintre de la Majoria han trobat sempre el respecte i les consideracions necessàries, perquè, a tothora i en tot moment, les discussions sobre la Llei Municipal, que s'han tingut amb molta intensitat en la Comissió, s'han portat de la manera més correcta possible; i així hem pogut arribar a donar el cas magnífic que jo vaig elogiar aquí, de què la Llei Municipal es presentés a la Cambra amb una sèrie de títols que composaven noranta articles sense cap esmena. I això no vol dir que aquells articles s'haguessin acceptat a cegues, sinó que cada un d'aquests articles havia estat minuciosament discutit i s'havien acceptat moltes suggerències que venien de la seva banda, com ells havien acceptat moltes coses que proposàvem i deïem nosaltres, perquè, a fi de comptes, el que s'imposava era la raó i la necessitat que tots sentíem de fer bona obra en ordre a Llei Municipal i era el que ens unia en aquest sentit de patriotisme. I per això jo deploro en aquests moments la seva absència, perquè així com totes les vegades s'havia donat aquesta unanimitat, avui ens trobem impedit de què sigui una realitat degut a la seva absència d'aquests llocs.

I jo no he d'afegir res més, perquè aquesta part de la municipalització desitjaria que fos un esperó a tots els Municipis per a seguir aquest camí, que totes aquestes coses col·lectives que es poden fer a través dels Municipis no han d'interessar solament als homes que ens preocupem de les coses municipals, sinó que han d'interessar sobretot al poble, i aquest esperit que hem recollit en diverses ciutats i poblacions de Catalunya, on hem vist que s'interessen per l'obra municipalista i que senten aquesta responsabilitat, nosaltres desitgem que cada dia aquest esperit s'accentui i que el poble de Catalunya pugui trobar sempre a través de la vida municipal el suport necessari en tots els moments de la vida col·lectiva de Catalunya.

El Sr. LLORET: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lloret.

El Sr. LLORET: No pensava pas intervenir avui en aquest debat, però una amable invitació, una al·lusió amable, com totes les seves, del senyor Arnau, President de la Comissió, m'obliga a dir unes paraules respecte del capítol que fa referència a la municipalització dels serveis.

Jo veig amb gran satisfacció, i crec que també li veu tota la Cambra i tot Catalunya, la cura que el

Parlament català posa, en la discussió de la Llei Municipal, aquesta Llei Municipal basada en una àmplia, en una perfecta, en una fonda autonomia, que ha de fer revivre la vida local de les nostres comarques i dels nostres pobles, perquè és indubtable que sense aquesta manifestació de la vida local, la vida nacional no tindria el seu degut suport.

Jo crec que més que anar d'una manera més o menys precipitada i apriorítica a la divisió territorial de Catalunya, de fer més o menys compartiments estancs del nostre territori, hem d'anar a impulsar la vida de les poblacions, hem d'anar a fer que les ciutats i els pobles tornin a la seva personalitat i que siguin impulsats els serveis, marcades les orientacions, i es faci que la nostra acció s'escampi i cada dia sigui més intensa i que, al redós dels grans nuclis, es vagin formant per si soles les futures divisions i departaments, en lloc d'aquelles comarques que tindrien molt sentit històric, molt sentit literari, però que realment no tindrien avui una realitat pràctica.

Indubtablement que la municipalització dels serveis pot ésser en aquest sentit una gran cosa. La municipalització de serveis en el sentit com s'orienta el projecte que discutim, porta el Municipi a una personalitat perfecta i jo crec que encara les disposicions contingudes en el Projecte de Llei que discutim són poc àmplies. És necessari anar més endavant respecte la municipalització de serveis. És clar que no em refereixo, com molt encertadament ha dit el senyor Arnau, als serveis obligatoris, ja que aquests, per ésser de la competència exclusiva del Municipi, ja estan pràcticament i real municipalitzats. Em refereixo a altres serveis, a altres serveis que aquí en el nostre país, potser en l'edat mitjana, varen tenir una iniciació quan llavors el Municipi era, més que avui, una entitat natural, més que avui una entitat perfecta, i havia d'atendre a totes les seves necessitats i havia, per tant, d'atendre també a tots els ciutadans.

Jo fa alguns anys vaig veure el que s'havia realitzat en matèria de municipalització en un poble com Itàlia. La municipalització en els pobles vius no és patrimoni, com deia l'amic Arnau, dels pobles nòrdics, no; ho és també dels llatins. A part de l'electricitat, tenen alguns Municipis italians altres municipalitzacions, i entre altres recordo la municipalització del forn comú, municipalització de coure el pa, que avui té tanta importància a Itàlia; en molts pobles no solament aquesta municipalització, sinó que àdhuc la de la venda del pa i altres aspectes que interessin d'una manera especialíssima a la classe obrera, com la municipalització de farmàcies, etcètera. Hauríem d'indicar-ho aquí d'una manera més completa, fent que la directriu de la Llei o disposicions que regulin la municipalització ja tinguessin un abast de totalitat, perquè tots els Municipis que es trobessin amb un servei, sigui o no de la seva competència, poguessin beneficiar-se amb una acció d'assistència social i poguessin posseir els mitjans adequats per a realitzar-ho.

Per això seria necessari, i permeteu-me aquesta petita digressió, que es fixessin més bé les bases de valoració de l'empresa que s'hagi de substituir per la municipalització. Quan es tracti d'un servei que ja és de la competència del Municipi, indubtablement que ha d'haver-hi, respecte de la valoració, una fixa-

ció més concreta en quant a la forma amb què aquesta s'ha de fer; però si no recordo malament, un tractadista d'aquestes matèries, em sembla que italià, precisament, en parlar de la municipalització de serveis diu que s'ha de tenir en compte no solament en el moment d'acordar el servei, sinó en el de valorar-lo, allò que signifiqui aquella valoració, i si nosaltres anem a valorar un servei que sigui de la competència del Municipi encara que avui no formi part de les seves actuals atribucions, nosaltres hem de valorar-lo únicament i exclusiva en el que aquell servei representi i val és a dir, hem de pagar els danys que es causin, però no hem de pagar el lucre; és a dir, que si al redós d'aquella indústria s'ha constituït una empresa i aquella empresa té grans beneficis, no hem d'anar a indemnitzar aquests beneficis, no hem de pagar més que allò que representi la valoració del seu capital actual, però no la valoració dels seus guanys més o menys ben calculats.

Jo crec que la Comissió hauria de dir concretament si accepta aquesta suggerència; és a dir, que quan es tracti d'una municipalització que té ja com a base directa el millorar un servei públic i no l'obtenció d'un guany, no anar a fer amb caràcter fiscal un negoci en benefici de l'Ajuntament, ja que la valoració s'hauria de concretar únicament i exclusiva al que les màquines, al que l'organització representa, però mai pagar el que pugui significar el guany, o sigui el lucre que hagi pogut tenir i que perdi des del moment de la seva municipalització aquella empresa.

Dic això perquè indubtablement si nosaltres anem a la municipalització dels nostres serveis, si amb això les poblacions hi han de tenir una cura especial, necessitem, com deia també molt bé el senyor Arnau, que es donin a les poblacions els mitjans necessaris. Realment, aquí plantejem una qüestió complexa en un terreny teòric; quan la plantejarem en un terreny pràctic és el moment que es discuteixi la Llei d'exaccions municipals, el dia que es doni a Catalunya aquell suport indispensable sense el qual és impossible que els beneficis de la mateixa autonomia es puguin obtenir. Jo, doncs, m'he de congratular de què, efectivament, s'hagi donat una bona orientació a tot el que fa referència a la municipalització de serveis. Però he de demanar a la Comissió que en això sigui encara més radical, que hi doni molt més abast perquè es puguin municipalitzar moltíssimes de les coses que en benefici general i principalment en benefici de les classes treballadores cal que els nostres Municipis tinguin el seu abast per a complir la seva missió.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: Davant de la placidesa amb què estem discutint la Llei Municipal de Catalunya, ens convé fixar exactament la posició d'aquesta Minoria respecte al capítol que anem a discutir. És eivident que la forma en què ve redactat el capítol sobre municipalització de serveis no pot satisfer d'una manera absoluta les nostres aspiracions i els nostres ideals. Si nosaltres poguéssim disposar aquest capítol d'acord amb els nostres ideals, és probable que l'haguéssim de modificar d'una manera radical.

Però vàrem convenir, ja des del primer moment en la discussió d'aquesta Llei Municipal, que nosaltres dintre de la Comissió ens esforçaríem a introduir a la nostra Llei totes aquelles modificacions que ens poguessin portar a un mutu acord; però que consideràvem inútil — consideràvem a més perjudicial per al nostre règim parlamentari — que al voltant de cada article de la Llei donéssim una petita batalla per a tornar a sentar uns principis que, en realitat, serien sempre els mateixos. Per a nosaltres aquesta opció que donem als Municipis per a explotar o deixar d'explotar els serveis de caràcter públic és un principi absolutament contradictori amb el nostre sistema autonòmic. Nosaltres creiem que els Municipis, d'una manera absolutament obligatòria, haurien d'emprendre per si mateixos l'explotació de tots els serveis de caràcter públic, de totes aquelles explotacions de caràcter més o menys industrial que afecten tota la collectivitat. El fet que un Municipi lliuri a una empresa privada l'explotació d'un servei de caràcter públic és per a nosaltres un contrasentit dels més monstruosos que puguin donar-se dintre el règim capitalista. Nosaltres estem íntimament convençuts, amb caràcter general, que el guany de l'empresari, aquest veritable robatori que l'empresari fa a la collectivitat en forma de guany industrial, si té un cert perdó com a suport del règim capitalista en les transaccions entre particulars, no té perdó de cap de les maneres quan l'empresari té per únic client la collectivitat. Quan es tracta d'un servei públic en què l'únic client és el Municipi, aleshores el guany de l'empresari és un robatori monstruós que es fa a tota la collectivitat. És per això que nosaltres voldríem veure foragitada definitivament l'empresa privada de tot el que signifiqui l'explotació de serveis de caràcter públic, i és per això que per a nosaltres aquest capítol de la nostra Llei Municipal bastaria que quedés reduït a un article ben breu que expressés l'obligació que tenen tots els Municipis d'explotar per si mateixos i sense cap intervenció forastera els serveis de caràcter públic.

Ara bé: posats a reglamentar en detall la possibilitat de municipalització dintre del règim autonòmic actual, en línies generals, estem d'acord amb l'expressió que s'hi ha donat dintre del nostre Projecte de Llei. Aquesta preferència que hem donat d'una manera sistemàtica a l'administració autònoma per damunt de l'administració directa del Municipi, és per a nosaltres un avantatge essencial d'aquest règim de municipalització; perquè el fet que nosaltres diem que considerem obligatori que el Municipi exploti per si mateix els serveis de caràcter públic, no vol dir que hagi de confondre l'administració d'aquests serveis amb la totalitat de l'administració municipal; no vol dir que nosaltres considerem que aquestes administracions d'un caràcter industrial han d'estar subjectes a les fluctuacions de la política; però sí el que volem dir és que els guanys, tots els guanys de l'explotació, han de revertir d'una manera absoluta a la collectivitat. Per això aquestes organitzacions autònomes, que podríem dir laterals o complementàries del Municipi, mereixen tota la nostra adhesió. Considerem que és la forma més eficient de fer triomfar en la pràctica la municipalització dels serveis, i considerem que, dintre de Catalunya, si hi ha bona voluntat per part de tots, podríem donar, durant potser l'actuació d'aquest Parlament, durant el temps

que nosaltres venim fent aquestes primeres Lleis de Catalunya, ja podríem veure als Municipis catalans unes primeres implantacions ben fruitoses d'aquesta municipalització en forma d'administracions autònomes.

Es evident que les administracions de caràcter industrial resulten tant més complicades com més extens és el servei de què es tracta; però aquestes administracions són igualment complicades si els guanys han de revertir a la collectivitat com si han de revertir a uns accionistes particulars. En últim resultat, les administracions de les grosses empreses estan a mans de gerents assalariats que en general no tenen res a veure amb els accionistes; treballen pel seu sou; treballen en virtut d'un contracte que tenen fet amb les societats anònimes i aquest contracte igualment el farien amb el Municipi, igualment el farien amb una administració autònoma de caràcter municipal; només és qüestió de què aquestes administracions autònomes, aquestes administracions barrejades amb el Municipi, sàpiguin copiar, sàpiguin imitar els procediments capitalistes, els procediments de les empreses privades; sàpiguen organitzar els serveis d'una manera disciplinada i absolutament independent de la política, no donant a les qüestions de personal aquella importància superior que s'hi acostuma a donar en la nostra terra i en totes les terres del món sempre que es barreja la política en l'administració. Exemples importantíssims podríem adduir; però jo no vull deixar d'adduir-ne un que em sembla que ja vaig esmentar-lo dintre de la Comissió i que considero un dels més reeixits del món en quan a administració de serveis de caràcter públic per la collectivitat. Em refereixo als anomenats «Éntes autonómicos» de la República Oriental de l'Uruguay, d'aquella petita república sudamericana d'una importància econòmica molt semblant a Catalunya i que ha aconseguit que serveis tan importants com la producció i la distribució de la llum i de la força motriu siguin una funció absolutament estatificada i que funcioni pel menys tan bé com la millor empresa privada que pugui haver-hi. Indubtablement funcionen les explotacions de serveis de llum i força de l'Uruguay, en mans de l'Estat de l'Uruguay, molt millor que les explotacions d'indústries privades molt pròximes en la mateixa sudamèrica que són explotades pel capitalisme privat. L'Uruguay ha reeixit en aquesta administració autònoma, en aquesta administració que en podríem dir socialitzada, i ha estat perquè ha sabut destriar completament tota l'organització industrial de la política, perquè ha sabut donar una autonomia administrativa absoluta a les organitzacions industrials, que fa treballar en favor de la collectivitat, i així trobem serveis tan complicats com el de llum i força i altres molt més complicats com el d'escorxadors i fabricació de carns en conserva, que explota l'Estat de l'Uruguay amb resultats econòmics immillorables i tots els profits són per a la collectivitat. Tant és així, que s'espera que seguint per aquest camí dintre de molt breu temps els guanys d'aquestes indústries socialitzades de l'Uruguay podran ésser per aquell Estat florent, per aquella petita república americana, la font més important d'ingressos de la seva hisenda,

podent desgravar moltes formes contributives que hi havia ja establertes i que podran deixar-se de banda mercès a aquests ingressos de les indústries socialitzades.

Nosaltres voldríem que a la nostra terra trobés imitadors aquesta política, que els nostres Municipis sabessin treure tot el partit que es pot treure d'aquesta invitació que els hi fem des d'aquesta Llei municipal, perquè organitzin autònomament els serveis municipalitzats, i si això assolíssim, creiem que per el moment històric actual ja hauríem fet prou des del nostre punt de vista, poguent infiltrar en la Llei municipal de Catalunya aquest sentit de municipalització.

Temps avenir tindrem ocasió, estic segur de què tindrem ocasió, infiltrar a les futures Lleis municipals un criteri francament socialista, cosa que avui no considerem el moment oportú per a intentar-ho. Per això hem deixat de presentar esmenes, per això en el fons estem d'acord amb tots els articles d'aquesta Llei, donada la situació actual, i considerem que per la nostra part poden passar sense oposició.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ARNAU: En realitat, del parlament que acaba de fer el Diputat senyor Ruiz i Ponseti jo en coneixia ja la seva essència per les discussions que havíem tingut en el si de la Comissió, i jo moltes de les seves idees les comparteixo, com les comparteix la Comissió. Però ens hem de fer càrrec de la situació de la nostra terra, en referència a l'estat de municipalització, i per això nosaltres hem cregut que era convenient que s'hi anés per uns camins graduals, que no ens portés per uns camins del que en poguéssim venir un fracàs, que nosaltres lamentàriem molt, i per això hem donat la màxima elasticitat dintre de les mesures restrictives que hem cregut convenient per a l'hora present. ¿Què més voldríem nosaltres que aquesta Llei que hem fet, d'aquí uns quants anys resultés una Llei estreta, que hi hagués necessitat d'eixamplar-la per a donar a la municipalització tota l'amplitud necessària! Seria el major goig que podríem tenir, perquè voldria dir que els nostres principis de municipalització portats a aquesta Llei havien triomfat completament; jo tinc una gran confiança en l'esdevenidor de la vida municipal; jo crec que en la municipalització, quan es vegin uns exemples evidents, es trobarà que és la manera millor de trobar una font de recursos per a la vida municipal, i aleshores, quan s'haurà vist aquest exemple, quan hi hagi algun poble, alguna ciutat que pugui proclamar-ho als quatre vents, els altres ja tindran el camí obert, perquè en realitat a la vida municipal també es peca molt de rutinisme, perquè encara avui els Pressupostos municipals es nodreixen de molts ingressos que és un engany que fem a les classes necessitades, que anem perpetuant els vicis de les primitives maneres de contribuir, i això ho veiem en la pràctica. Jo he tingut ocasió de parlar d'ells en reunions d'Alcaldes i representants d'Ajuntaments i hem vist, i tothom ha considerat, que hi havia una raó absoluta en aquestes paraules, de què avui encara anem fent, anem perpetuant aquests vicis, i en l'hora present, que ha vingut una transformació de règim, pocs són els Municipis que hagin dit d'una manera clara, que hagin anat d'una manera directa, a aquell principi, de què

«pagui el qui tingui», sinó que tots aquests règims tributaris antics que trobaven la manera de què el poble pagués d'una manera indirecta perquè no se'n donés compte, eren en realitat les classes obreres i necessitades les que pagaven la contribució als Municipis, la contribució a l'Estat, però sobretot la contribució als Municipis. Avui encara això es perpetua, avui encara veiem com en les poblacions grans s'empren els mateixos mitjans i es fan extensius aquests vicis primitius. Si avui, per exemple, vegés una família obrera a la ciutat de Barcelona el que arriba a pagar al cap de l'any d'una manera indirecta, se n'escruixiria. Però aquestes reformes encara no s'ha tingut la valentia necessària d'enfrontar-les perquè el poble se'n doni compte. L'engany continua. Jo crec que amb aquesta obra de municipalització quan es porti a la realitat i es donin aquests exemples, es veurà que hi han molts camins per a trobar fonts d'ingressos els Municipis i que potser això serà el principi d'anar a la substitució d'aquests impostos que en podríem dir odiosos i que d'una manera traïdora van treient els cabals de les famílies necessitades, que precisen tota la integritat del seu jornal per a viure i que cada dia els en van traient una mica. Jo tinc una fe extraordinària en la municipalització; ja hi han molts pobles a Catalunya, com retrèiem, que han portat a la pràctica la municipalització d'alguns serveis; però hem de procurar que això s'extengui, i aquest és el guiatge que ha presidit tothora les reunions de la Comissió i en les quals han participat els representants de totes les fraccions d'aquesta Cambra. Per això nosaltres constàvem amb plena satisfacció una altra vegada, que per damunt de les diferències polítiques podien haver-hi ideals que podien fer compenetrar els homes, i un d'aquests ideals és precisament l'ideal municipalista. Nosaltres en la Comissió això ho hem viscut i ho hem constatat i ho retrèiem amb goig, perquè dona proves que en la vida, si hi ha coses que separen els homes, n'hi ha d'altres que els poden unir, i aquest ideal municipalista precisament és el que hem d'impulsar a tothora. Si aquest capítol tan important com és, el de la municipalització dels serveis, s'arribés a estendre en la nostra terra i es vegés la font de recursos que poden tenir els Municipis en la municipalització, vindria un dia que es consideraria l'estat endarrerit en què vivim, que malgrat la República hi han encara tots aquells vicis que jo retreia, i precisament el camí millor per anar a l'extirpació de tots aquests vicis, potser és aquest camí que ens hem emprès.

Retreia el Diputat senyor Ruiz i Ponseti la contractació i deia que no voldria que aquests serveis municipals haguessin d'ésser contractats. Jo en participo d'una manera absoluta, però comprenc que potser avui, amb l'organització nostra, hi ha necessitat per part de certs Municipis, que aquests serveis que són municipals, que no hem de dir que són serveis municipalitzables, sinó que són una cosa completament municipal, potser hi ha necessitat de què encara avui s'hagi de fer una contractació. Però hem d'estimular perquè totes aquestes coses vagin desapareixent i perquè el poble s'aclimati a què sigui l'Ajuntament el qui s'exploti directament tots els seus serveis.

Que sigui aquest ideal superior el que empenyi els homes al millorament i a la perfecció de la

vida municipal, perquè millorant aquests serveis, millorant tota la vida municipal, es poden arribar a realitzar les coses més belles, més magnífiques, perquè el punt més sensible de la nostra vida, i àdhuc de la vida política, precisament rau en la vida municipal. Sense la vida municipal, podríem dir que el sentit de la política no estaria tan afinat, ni fora tan viu, ni fora tan sensible. Totes les idees collectives poden dir que vénen a través de la vida dels municipis, i és que en la vida del Municipi hi té fiscalització directa el poble, i el poble la condemna si un Ajuntament no es porta degudament. I per això jo tinc aquesta fe de què quan vingui la municipalització dels serveis, quan l'Ajuntament tingui les mans ben lliures, es podrà desenvolupar la seva obra. Ja tindrà cura el poble de fer la màxima justícia, i si aquell Ajuntament no es comporta dignament segons el mandat del poble, ja aquest sabrà dir, arribada l'hora, la paraula suprema, i aquell Ajuntament no serà digne de la ciutat que l'ha elegit.

Parlava també el Diputat senyor Ruiz i Ponseti de l'administració autònoma que han de tenir. Nosaltres, àdhuc en el cas de l'administració directa, ja hi hem posat que havien de portar una comptabilitat completament autònoma en quan a la marxa econòmica de l'Ajuntament. Per això nosaltres, torno a repetir, tenim aquesta fe absoluta en l'obra de la vida municipal i creiem que si es poden seguir i es segueixen aquests camins de la municipalització, es realitzarà un gran bé i trobarem la manera de què els pobles prosperin i de què tinguin a la seva mà tots aquests serveis; que poguem dir el dia de demà que no són serveis municipalitzables, sinó que ja han passat a servei del Municipi, que s'arribin a considerar del mateix caràcter que avui tenen els serveis municipalitzats de caràcter obligatori, que abans no haguessin estat considerats d'aquesta manera — i que encara hi han alguns pobles d'Amèrica en què aquesta consideració no existeix, no la tenen perquè són serveis que pertanyen al particular — avui que nosaltres ja tenim aquesta convicció de què són uns serveis obligatoris del Municipi, que tots aquests serveis a municipalitzar podrien el dia de demà constituir com una mena d'obligació dels Municipis i mantenir-los com uns serveis municipals de caràcter obligatori.

El Sr. PRESIDENT: Resta discutida la totalitat i es passa a la discussió de l'articulat.

(Es dona lectura a l'art. 182, al qual no hi ha presentat cap vot particular ni cap esmena.)

El Sr. SIMÓ: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ: Malgrat ésser de la Comissió, com que no he cregut que fos matèria suficient per a fer-ne un vot particular, em permeto reproduir aquí més concretament algunes manifestacions que ja tinc fetes al si de la Comissió i que no em va semblar que trobessin aquell ressò que, al meu entendre, mereixien objectivament considerades.

Aquí, en classificar els serveis municipals, hi té una certa amplitud l'enumeració que consta en el text de l'article, però jo voldria ara, i a veure si tinc més fortuna, remarcar de nou la, al meu entendre, possibilitat de què dintre de la Llei es fes una menció

concreta, no potser amb caràcter de municipalització, si és que això pogués produir un cert escàndol, però en qualsevol altra forma, de què s'invités els Municipis — i està clar, se'ls donés facultat legal — a estudiar la municipalització de l'assegurança d'incendis. Es parla de municipalitzar el servei d'incendis, no crec que se li ocorri a cap empresa particular el muntar-lo des del punt de vista industrial, i, altrament, no es comprèn que l'activitat privada actui en aquesta matèria com no sigui per a industrialitzar-la, mercantilitzar-la, amb un benifet industrial determinat. Ha d'ésser sempre municipal el servei d'incendis; però, ¿a benifet de qui rau el servei d'incendis? — això del benifet té un caràcter eclesiàstic, però no és en aquest sentit —. Doncs és sempre a benefici de les companyies asseguradores. Com més perfecte sigui el servei d'extinció d'incendis, no diré que disminueixin els riscos, però el que minva és la quantia dels riscos, i, per tant, com que això no crec que influeixi en la taxa de les primes d'assegurances, potser les companyies ho tenen en compte, però jo no he vist en cap pòlissa d'assegurances que la prima sigui menor, segons sigui més o menys perfecte el servei municipalitzat d'extinció d'incendis, perquè no crec que el servei d'incendis sigui servir incendis a domicili, sinó que és l'extinció d'incendis, perquè si els Municipis servissin incendis a domicili jo crec que les companyies posarien unes tarifes impossibles i no assegurarien res. I si el Municipi, amb els cabals del comú, atén un servei indispensable, procurant que sigui el més perfecte possible, perfecte quant als interessos materials, quant a la seguretat personal i, àdhuc, a la dignitat i al decòrum de l'administració municipal; doncs com més perfecte és, com més sacrificis es fan des del punt de vista administratiu pel Consell de Govern i des del punt de vista financer i econòmic pel poble que tributa per aquests serveis, tant majors, millors, més immediats i nombrosos benifets treuen les companyies asseguradores. Jo dic: ¿Com podria encaminar-se aquest aspecte de la vida ciutadana, perquè en lloc de raure a companyies asseguradores, que, a més, la immensa majoria d'elles, per a no dir totes, són estrangeres, quedés revertit a benefici de la mateixa entitat político-administrativa que és l'Ajuntament, que és el que paga el servei, els benifets que es treïessin de l'assegurament? ¿Que això toparà amb dificultats? Per això està la sabiduria del Parlament, per a procurar sortejar-les.

De manera que jo m'atreveixo a pregar a la Comissió i a la Cambra que dintre d'aquest articulat, no precisament en aquest article 182, sinó que pot cabre en algun altre, es vegi la manera de donar estat legal als Ajuntaments perquè tinguin almenys un inici donat per aquest Parlament, perquè estudiïn aquest problema, i el Govern després, amb el desenrotllament executiu de la Llei i els Consells respectius d'administració de les ciutats on hi hagi Consell, i de l'Ajuntament en ple, cerquin la forma de derivar aquesta deu de riquesa importantíssima en pro dels interessos comunals, que, a l'ensem pot recaure en benefici del servei que pot deixar d'ésser oneros, que pot resultar lucratiu, si bé la finalitat de l'Ajuntament no ha d'ésser mai el lucrar-se dels serveis, però pot arribar el cas, el mateix que amb les caixes d'estalvis, cosa sobre la qual ja en parlarem en un altre moment, en què resulti que l'Ajuntament pugui ésser

el propi banquer i evitar que l'estalvi local vagi a raure, per mitjà d'aquest tub de drenatge, a entitats bancàries o de bancs que porten noms que han passat a la història amb lletres ben grosses, negres i roges, que han portat tragèdies a moltes llars humils per haver invertit fons en empreses reals o il·lusòries, però que mai han estat en la intenció ni en el propòsit de l'home que estalvia i porta els diners allà, i l'Ajuntament podia ésser el propi banquer.

En aquest cas concret de les assegurances d'incendis anem a desgravar un servei, a nacionalitzar una riquesa, i podem donar un estímul perquè en altres caires cada dia més complexes que la vida porta, l'Ajuntament s'acostumi a anar a aquestes socialitzacions, ni que en diguem municipalitzacions, que al cap i a la fi no crec que desdiguin del nostre programa ni de l'interès comú.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Realment, aquest punt interessantíssim havia ja estat posat a debat pel senyor Simó i Bofarull dintre de la Comissió. Nosaltres, no cal dir-ho, en principi estem absolutament d'acord amb el punt de vista sustentat pel senyor Simó. Només varem objectar, i hem de repetir-ho en aquest moment que hi ha un cert perill de caràcter tècnic en la municipalització del servei d'assegurances d'incendis.

Es una veritable aberració que un negoci tan segur i tan inevitable com a negoci, com el servei d'assegurances d'incendis estigui encara en mans d'empreses privades. Es un cas típic d'aquells de guanys inevitables i de guanys que l'empresa privada no fa mai res per a obtenir-los, i que haurien de revertir indefectiblement a la collectivitat.

Però el perill de caràcter tècnic a què m'he referit, és que sobretot en Municipis petits el risc d'incendis pot tenir una importància local excessiva per la quantia total de la totalitat, pel volum total assegurat. Es per això que aquesta assegurança d'incendis nosaltres creiem molt més apropiat que sigui nacionalitzat, perquè aleshores el risc queda diluït entre totes les localitats de Catalunya. També es podria admetre, i així ho varem exposar dintre de la Comissió, aquest servei d'assegurança d'incendis municipalitzat, però a condició que entre totes aquestes administracions autònomes municipalitzades s'arribés forçosament a una federació total catalana.

En aquesta forma crec que si trobéssim la manera, bé sigui per mitjà d'una Llei, bé sigui per mitjà de disposicions de Govern, d'imbuir els Ajuntaments de Catalunya a què anessin a l'organització ràpida del servei d'assegurances d'incendis, hauríem fet una de les millors obres que poden fer-se en aquest sentit en el moment actual.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ARNAU: En veritat és un punt interessantíssim el que ha exposat el Diputat senyor Simó i Bofarull, i que s'ha fet seu també el Diputat senyor Ruiz i Ponseti.

Ja recordo quan es va presentar a la Comissió, i jo podria dir que participo en absolut de totes les idees i de tota la noble inspiració que ha guiat el Diputat senyor Simó i Bofarull, perquè no so-

lament passa això, que un Municipi s'ha de preocupar de l'extinció de l'incendi, i que això proporciona a una casa uns guanys enormes, a unes companyies que se'l fan seu de la manera més senzilla i còmoda del món, sinó que àdhuc ens trobem en l'hora present que tots els edificis municipals estan assegurats en aquestes companyies de caràcter particular. I a mi em plau precisament aquest punt, perquè en el Congrés Municipalista que hi hagué l'any passat ja fou nomenada una Ponència per anar a una Mútua d'Incendis de caràcter general dels Ajuntaments de Catalunya, a fi de què tots els edificis que pertanyen a l'entitat municipal, estiguessin dintre d'aquesta Mútua, i que tots aquests beneficis que avui obtenen aquestes companyies, a l'esquena dels propis edificis municipals, puguin ja revertir a favor del propi Municipi. Un Municipi per si sol no podria estar sense tenir assegurats els seus edificis, perquè podria donar molt bé la casualitat que en un d'ells es declarés un incendi, en unes escoles, o en altres llocs, i que no tingués els recursos necessaris per a poder atendre després la nova edificació que reclamaria la destrucció de l'edifici, i per això es pensà en la creació d'aquesta Mútua, a la qual poden anar tots els Ajuntaments. I potser diria que precisament aquí hi ha el camí per anar un altre dia a estendre que el que ara serà una obra purament dels edificis dels Municipis, es pugui estendre a tot el poble i es pugui fer aquesta municipalització amb un caràcter global, amb un caràcter que es puguin atendre totes les necessitats i que en el conjunt de la vida colectiva de Catalunya es poguessin concentrar aquests beneficis a repartir entre els Ajuntaments, declarant aleshores l'obligació de tots els edificis que tinguessin la deguda assegurança.

Jo tinc aquesta confiança, que quan s'arribarà a aquesta mútua de caràcter municipal es pot trobar aquest camí que assenyalava, i precisament en el títol aquest ja s'hi ha posat a l'apartat b, que els Ajuntaments podran municipalitzar els altres serveis que projectin i pel qual obtinguin la deguda autorització del Govern de la Generalitat. Vol dir això que els Municipis tindran les portes obertes a totes les iniciatives, i que aquestes iniciatives, pel perill que pogués comportar de vegades la pròpia inexperiència d'un Municipi, vinguin avalades pel Govern de la Generalitat. Però això jo crec que ha de satisfer l'home més municipalista que pugui haver-hi, l'home que sigui més partidari de les municipalitzacions, perquè és la porta oberta per a tot, i nosaltres en totes les qüestions de tràmit hem procurat donar la màxima simplificació perquè no es contradiguessin els principis que sustentem aquí de dir que els Ajuntaments podran municipalitzar tots els altres serveis. Aquí crec que hi ha motiu suficient per a satisfer totes les persones que puguin aportar idees sobre coses que es puguin arribar a municipalitzar.

(S'aprova l'art. 182 del Dictamen.)

Es dona lectura a l'art. 183 i a l'esmena següent:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular la següent esmena a l'art. 183 del Dictamen sobre el Projecte de Llei municipal de Catalunya.

ESMENA

Article 183. En el primer paràgraf d'aquest article on diu: «... anuncis de caràcter públic», dirà «... publicitat i anuncis en la via pública».

Palau del Parlament, 8 de febrer del 1934. — Andreu, Cunillera, Mias i Sauret.»

El Sr. PRESIDENT: La Comissió accepta l'esmena?

El Sr. ARNAU: En realitat, la Comissió entén que potser és més ben aclarit així i, per tant, ho accepta.

El Sr. PRESIDENT: S'accepta l'esmena.

(Es dona lectura a una altra esmena, redactada de la següent manera:)

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular la següent esmena a l'art. 183 del Dictamen sobre el Projecte de Llei municipal de Catalunya.

ESMENA

Article 183. S'hi afegirà un apartat que dirà:

«c) L'explotació de les riqueses naturals del Municipi.»

Palau del Parlament, 8 de febrer del 1934. — Casademunt, Sauret, Soler i Bru i Farreras i Duran.»

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: En l'art. 183 es signa que podran municipalitzar-se tots els serveis. Ara bé hi ha Municipis que tenen riqueses naturals que s'exploten o no s'exploten, o hi ha vegades que aquestes riqueses naturals han anat a l'explotació, la companyia o individu que les explotava ha fracassat, i ha deixat allò abandonat. D'això en tinc un cas real i pràctic; a les comarques que jo represento, hi ha un poble petit, anomenat Ogassa. A aquest poblet hi ha unes mines de carbó de relativa importància en quant al valor industrial, però la companyia que explotava aquestes mines com que els beneficis no eren molt grans i la distància en què es troba aquell poblet i la dificultat que hi ha en el transport, resultava que no havent-hi grans beneficis la companyia abandonà en absolut aquestes mines, i aquell poblet que vivia, precisament, gran part d'ell, del treball d'aquelles mines, s'ha vist ara en un estat gairebé de misèria per manca d'aquells jornals. Ha vingut la intervenció de l'Ajuntament, encaminada a què aquells obrers anessin a treballar a les mines, fent l'Ajuntament l'aportació d'una quantitat primària per a començar els treballs; i ara ens trobem amb dificultats, perquè la companyia antiga explotadora és la que no volguent explotar, no deixa que per part de ningú s'exploti.

I el mateix cas pot ocórrer en relació a un salt d'aigua i a explotacions agrícoles a gran escala. ¿Per què, doncs, la comunitat municipal no podria anar a l'explotació de terres o l'explotació de riqueses naturals com són els salts d'aigua i les mines? Se'ns podrà dir que aquestes riqueses ja són seves. Bé; la riquesa serà seva, però l'explotació s'ha de crear; s'ha de crear una explotació

i això representa una quantitat de despeses; i potser que aquesta explotació sigui en mans d'una companyia, i aquesta companyia, sinó treu grans beneficis, no vulgui continuar l'explotació; i en canvi l'Ajuntament podria fer aquesta explotació en beneficis més petits, perquè l'explotació seria administrada per la comunitat i així ens trobaríem amb que aquesta mina explotada en comunitat pels homes del poble, permetria que durant l'hivern, quan els treballadors no troben jornal en cap banda, en aquella explotació podrien treure's un jornal digne. I en l'actualitat això no pot ésser, perquè aquella mina l'explotava una companyia que necessàriament havia de fracassar per la qualitat del carbó i les dificultats del transport.

Per això, demanem, que en aquesta Llei o en aquest article, es posin aquestes possibilitats, amb un apartat c, en el qual es digui que podran municipalitzar-se les explotacions de les riqueses naturals dels Municipis.

Això és el que demanem, i ens plauria molt que la Comissió ho acceptés.

El Sr. SIMÓ: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ: Trobo molt encertat l'esperit del que proposen el senyor Casademunt i altres signants d'aquesta esmena, però ens sembla que la legislació d'aigües i mines, pot ésser en aquest cas un entorpiment. No obstant, ens sembla molt bé que es senti aquí el principi. Les limitacions pràctiques podran venir després, però repeteixo que trobo molt encertat l'esperit d'aquesta proposta.

La nostra terra és bastant pròdiga amb les riqueses naturals: una de les manifestacions d'aquestes riqueses és la de les belleses naturals. Nosaltres no tenim unes coves d'Artà, però tenim un Montserrat i altres llocs que poden ésser i són explotats, no solament per al gaudi de l'esperit, en benefici del sentit estètic que tan convé desenrotllar en aquests temps, sinó també com a fonts de riquesa turística. I a aquest propòsit, podríem afegir un extrem que abastés aquest particular i s'aconseguiria que molts industrials que no tenen per cert, molt desenrotllat el sentit estètic, no prostituïssin aquests llocs de bellesa. Quelcom vàrem sentir dir al Govern fa mesos, si no recordo malament, sobre els propòsits de portar al Parlament una disposició de caràcter general que salvaguardés les belleses naturals de Catalunya; i com que aquest Projecte no ha vingut encara a la Cambra, pel que pugui trigar en venir, jo em permeto intervenir en aquest sentit.

El Sr. CASADEMUNT: ¿Em permet el senyor Simó i Bofarull? Nosaltres ens trobem en un cas igual: el de Núria.

El Sr. SIMÓ: No volia parlar de Núria i sento que no estigui present el senyor Vallès i Pujals — consti que jo tinc un record agradable per tots els Diputats absents —. I en aquest cas recordo que en una determinada ocasió li vàrem denegar una concessió d'aigües al bisbe d'Urgell i vàrem tenir ocasió d'assabentar-nos de què la Dictadura havia fet una concessió que em sembla que encara no s'ha derogat...

El Sr. FARRERAS: Sí; ja s'ha derogat.

El Sr. CASADEMUNT: Sí; ja el torna a tenir Queralps.

El Sr. SIMÓ: Doncs, qui diu Núria diu Montserrat.

No conec bé quan poden tributar les Coves d'Artà, a la Catalunya màxima, a l'Estat espanyol; però tots sabem la concurrència nombrosíssima i diària de persones que per un estipendi relativament crescut visiten unes belleses en les quals la mà de l'home no ha fet altra cosa que empastifar-les.

De manera que aquesta esmena defensada pel senyor Casademunt, crec jo que podria ampliar-se en el sentit que jo proposo, deixant la redacció del concepte al criteri de la Comissió.

El Sr. ARNAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ARNAU: Abundo en els criteris que aquí s'han exposat, però veig l'inconvenient de què aquestes coses es puguin incloure en una Llei de municipalització, perquè municipalització vol dir que és donar al Municipi, per exemple, una cosa que no tenia, una cosa que no era municipal, estenent l'acció del Municipi al que es considerava de la propietat privada; però això ja són riqueses que tenen els Municipis, ja pertanyen a la seva propietat, i en aquestes condicions no poden venir regulades per una Llei que es refereixi a municipalització de serveis.

I respecte al que diu el senyor Simó en ordre a belleses naturals, criteri del qual jo participo, crec que els Ajuntaments sempre tenen la mà oberta per a poder-se fer seva una propietat d'aquesta naturalesa en forma que pugui passar a ésser una propietat municipal i explotar-la pel seu compte. Ja en el capítol anterior, que es va aprovar, hi havia el camí obert per això; potser hi podrien entrar molt bé aquestes coses que es refereixen a belleses naturals, però en el capítol de municipalització em sembla que no és el lloc més adient per incloure ni una cosa ni l'altra.

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Casademunt té la paraula.

El Sr. CASADEMUNT: El senyor Arnau ens ha dit que eren béns que ja tenien els Municipis, i jo he de remarcar que ni Núria ni les mines d'Ogassa eren béns del Municipi. Eren riqueses naturals, però han passat a empreses particulars o la rapinya d'uns senyors; i així ens trobem que Núria era del domini del Bisbat de la Seu, que era el que allí dominava. Ara bé; els Ajuntaments, per a tornar a adquirir això, han de tenir plets i més plets i falls del Ministeri d'Agricultura i de la Conselleria d'Economia de la Generalitat.

I amb les mines d'Ogassa ens trobem amb quelcom per l'estil; traspassades al Municipi, aquestes mines, amb una menor quantitat de pessetes, es poden explotar i una empresa privada no pot fer-ho.

Doncs donem facilitats al Municipi perquè pugui municipalitzar i treure-ho de les empreses privades que no fan ni deixen fer. Aquest és l'esperit de l'esmena i el que hauria d'encarnar l'art. 183.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Em sembla, senyors Diputats, que l'esmena que defensa el senyor Casademunt, tal com deia el senyor Arnau en nom de la Comissió, està al marge de l'article que estem

discutint. En aquestes municipalitzacions de què parlava el senyor Casademunt seran molts els casos en què es depassarà un terme municipal, en què se sortirà del radi d'acció del Municipi i llavors seria molt difícil arribar a una explotació municipal. Precisament un dels casos que esmentava el senyor Simó i Bofarull, el de Montserrat, que no hi ha dubte que és una de les primeres belleses naturals de Catalunya, interessa a diversos Municipis, i seria difícil arribar a una administració municipalitzada.

Per aquest objecte, ja té la Generalitat un òrgan adequat dintre del seu Departament d'Economia, que és el Patronat de Turisme de Catalunya. El Patronat de Turisme, una de les finalitats principals que té és precisament la posta en valor de les belleses naturals de Catalunya. Per consegüent, crec jo que traspasar aquest dret als Municipis en forma d'invitar-los a la municipalització d'aquestes riqueses crec que seria una equivocació.

En quant al cas concret que esmentava el senyor Casademunt sobre les mines en qüestió, també s'escapa de l'esfera d'acció d'un terme municipal determinat i, per tant, el que es faci en aquest sentit crec que ha d'ésser més bé objecte de nacionalització que no pas de municipalització; a tramunt, totes aquestes coses i totes les que ja estan compreses en el segon apartat d'aquest article, a mi em sembla que ja comprèn aquest apartat tot allò que calgui mentre tingui l'aquiescència del Consell de la Generalitat.

El Sr. SIMÓ: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ: En efecte, em sembla encertada — com totes les que fa — la suggerència del senyor Arnau, que ha estat corroborada pel senyor Ruiz i Ponseti, però per quant arribem a l'art. 200, llavors emplaço la Comissió, perquè s'hi tracta de l'adquisició de béns, i bo serà que dintre de la Llei s'autoritzi els Ajuntaments a fer aquesta mena d'expropiacions, tractant-se de coses semblants a les esmentades pel senyor Casademunt, i es tractarà dels privilegis sempre que sigui en matèries autoritzades per la Llei, perquè del contrari no passaria l'Ajuntament d'ésser un simple concorrent que hauria de tractar com un particular, sense gaudir del privilegi de l'expropiació ni tenir en compte que es tractaria de coses que afecten a l'interès comú. I com acaba de manifestar la Comissió que no és aquest article el lloc adequat, el podem reservar per quan discutim l'art. 200.

El Sr. ARNAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Arnau.

El Sr. ARNAU: Trobo bé el que acaba de manifestar el Diputat senyor Simó i podria portar-se aquest assumpte a la Comissió quan iniciem la discussió de l'art. 200, i celebro la coincidència de què era una cosa desplaçada en aquest capítol de la municipalització dels serveis.

Quan es tracti, doncs, del capítol que fa referència als béns municipals, aquesta qüestió podrà portar-se a la Comissió perquè l'estudiï, sense que jo per endavant pugui avançar cap criteri, perquè és precis que m'assabenti dels diversos criteris que s'exposin.

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. CASADEMUNT: Retiro l'esmena perquè la Comissió la prengui en consideració i l'estudi per a inquirir-la en el lloc que sigui més adequat.

El Sr. PRESIDENT: Passa l'esmena a la Comissió. Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Per a proposar només una petita modificació de redacció a l'apartat A d'aquest article 183. Es tracta de l'ordre amb què estan enumerats els diferents serveis de caràcter industrial, i el meu desig seria que no comencés aquest apartat per les pompes fúnebres, la qual cosa semblaria posar un entorpiment en la municipalització, i deixar-ho en darrer terme.

El Sr. ARNAU: La Comissió no té cap inconvenient en què així es faci.

El Sr. PRESIDENT: S'aprova l'art. 183? (*Assentiment.*) Aprobat.

(*S'aprova amb la següent redacció definitiva:*

Article 183. Els Ajuntaments podran municipalitzar:

a) Els serveis de naturalesa industrial, com el d'assortiment d'aigües, tant públiques com les destinades al servei de veïns, gas i electricitat, cambres frigorífiques, publicitat i anuncis en la via pública, tramvies, autoòmnibus, ferrocarrils urbans i sub-urbans, tota mena de transports inclosos en les dites condicions i pompes fúnebres.

b) Els altres serveis que els Ajuntaments projectin i per als quals obtinguin la deguda autorització del Govern de la Generalitat.

Aquestes municipalitzacions podran fer-se amb monopoli o sense.

No havent-hi cap vot particular ni cap esmena presentada, són aprovats sense discussió els articles 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193 i 194.)

El Sr. PRESIDENT: Article 195.

El Sr. ARNAU: Hi ha una petita reserva respecte de l'apartat tercer i convindria que tornés aquest article a la Comissió per tal d'aportar-hi alguna suggerència.

El Sr. PRESIDENT: Passa l'art. 195 a estudi de la Comissió. Se suspèn aquest debat.

Havent-se de reunir algunes Comissions parlamentàries, podria aixecar-se la sessió. (*Assentiment.*)

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de divendres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de contractes de conreu.
4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió d'Economia sobre el Projecte de Llei de Bases de la Cooperació.
5. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Sanitat sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim.
6. Discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei de transferències de crèdit.
7. Discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei d'autorització d'una ampliació de crèdit.
8. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió Especial sobre diversos articles de la segona part de la Llei Municipal de Catalunya. (*S'aixeca la sessió a dos quarts de vuit de la vetlla.*)